

Міністерство освіти і науки України  
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця  
Університет Миколая Коперника в Торуні (Польща)  
Варшавська Політехніка (Польща)  
Всеукраїнська асоціація консультантів з управління  
Кавказький міжнародний університет (Грузія)  
Міжнародний чорноморський університет (Грузія)  
Суспільна академія наук у м. Лодзь (Польща)  
Університет менеджменту охорони праці в Катовіце (Польща)  
Університет прикладних наук Верхньої Австрії  
Університет Хакухо (Японія)  
Університет в Домброві Гурнічій (Польща)

## **СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА**

**МАТЕРІАЛИ**  
міжнародної науково-практичної  
конференції

3–4 березня 2020 року  
м. Харків – м. Торунь

УДК 005:658 (06)  
С91

Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика – матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків – м. Торунь, 3-4 березня 2020 року. — Харків: ФОП Панов А.М., 2020. – 442 с.

*Співорганізатори конференції:*

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця  
Університет Миколая Коперника в Торуні (Польща)

*Голова організаційного комітету:*

Пономаренко В. С. – д. е. н., професор, ректор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

*Заступники голови організаційного комітету:*

Борова Т. А. – д. пед. н., професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Вовк В. А. – к.е.н., доцент, декан факультету менеджменту і маркетингу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Лепейко Т. І. – д. е. н., професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Малярєць Л. М. – д. е. н., професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Назарова Г. В. – д. е. н., професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Пилипенко А. А. – д. е. н., професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Пушкар О. І. – д. е. н., професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Ястремська О. М. – д. е. н., професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

*Вчений секретар конференції:*

Мазоренко О. В. – к. е. н., доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

## ЗМІСТ

<b>СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА</b> .....	8
<i>Jamal Yassir</i> Methodical provisions of choosing the leadership style for innovation activity management. ....	9
<i>Kanova O. A.</i> Modern approaches to the evaluation of the economic system development.....	11
<i>Kotlyk A. V.</i> Causes of corruption in Ukraine and its effects on business .....	13
<i>Lepeyko T., Jianping M.</i> Analysis of the factors influencing of organizational culture formation .....	15
<i>Myronova O.</i> Measures to decreasing the conflict level in an organization.....	18
<i>Otarov Elvin</i> Aspects of managing consumer behaviour of organisational buyers .....	22
<i>Андрійченко Ж. О.</i> Новели правового регулювання використання заохочувальних заходів для мотивації праці .....	25
<i>Баркова К. О.</i> Методи оцінки та аналізу організаційної культури .....	27
<i>Бутенко Д. С.</i> Роль та значення мотивації в підприємницькій діяльності.....	29
<i>Вацьковські К. С., Гордієнко Л. Ю.</i> Сучасні тренди змін управлінської думки.....	31
<i>Грузіна І. А.</i> Використання теорій управління персоналом в управлінні сучасним підприємством.....	35
<i>Кайдаш О. В.</i> Засади формування корпоративного управління у вітчизняній господарській практиці.....	38
<i>Кривобок К. В.</i> Стратегія адаптивних управлінських рішень в умовах економіки вражень .....	40
<i>Кузнецова І. О., Малютенко О. Ю., Кублікова Т. Б.</i> Діагностика ризику невиконання цілей в управлінні змінами .....	43
<i>Мельник А. О.</i> Немонетарна мотивація персоналу в кризових умовах.....	45
<i>Оліх Л. А., Корнілова І. М.</i> Цифровізація інформаційно-аналітичної діяльності у науково-технічній сфері України.....	47
<i>Онащенко Д. М.</i> Сутнісна характеристика архітектури підприємства .....	50
<i>Перерва І. М.</i> Сутність клієнтоорієнтованості та клієнтоорієнтований підхід до розвитку організації .....	53
<i>Рожко Н. Я.</i> Ринок овочів та фруктів України: основні проблеми та шляхи їх вирішення.....	56
<i>Смирнов І. Г.</i> Логістичне управління гастрономічним та урботуризмом в умовах овертуризму: світовий та український досвід.....	58
<i>Сокурєнко І. А.</i> Методи прийняття управлінських рішень.....	62
<i>Спаська І. О.</i> Сутність дефініції «особистісноорієнтований підхід» в організації .....	65
<i>Щербак А. М.</i> Формування набору сценаріїв для вибору результативного інформаційного процесу управління промисловим підприємством .....	68
<i>Полохович М. В.</i> Основні принципи формування конкурентної стратегії розвитку підприємства.....	71
<i>Муленко А. І.</i> Мережева економіка: світові тенденції розвитку .....	74
<i>Гончар В. В., Калінін О. В.</i> ІТ маркетинг як фактор інвестиційної привабливості диверсифікованих підприємств.....	76
<i>Khadzhynova O., Burak P.</i> Risk management as a basis for ensuring the financial security of the enterprise .....	79
<i>Рудніченко Є. М., Гавловська Н. І., Кримчак Л. А.</i> Сучасні технології взаємодії підприємств та суб'єктів митного регулювання у контексті трансформаційних процесів фіскальної сфери.....	82
<b>СЕКЦІЯ 2. СТРАТЕГІЧНИЙ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ</b> .....	85
<i>Bahmane L., Bahmane V., Demin A.</i> Use of transmarketing approach methods in solving the overturism problem on the example of the Italian tourism sector.....	86
<i>Авраменко О. В.</i> Пулінг як іноваційна система логістичного управління.....	89
<i>Письмак В. О.</i> Розвиток іноваційних процесів на основі міжрегіональної інтеграції .....	91
<i>Білець В. І., Курило О. Б.</i> Фінансування іноваційної діяльності підприємств .....	93
<i>Курило О. Б., Нетребич Г. І.</i> Іноваційні системи, запорука іноваційного розвитку підприємств.....	96
<i>Велика О. Ю.</i> Особливості формування маркетингової стратегії підприємства.....	99

<i>Геращенко І. М., Крамаренко С. М.</i> Маркетинг як інструмент підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємства.....	102
<i>Демченко Г. В.</i> Бренд-бук як напрям маркетингових комунікацій підприємства.....	104
<i>Зеленін Ю. М.</i> Міжнародний досвід формування бізнес-моделей закладів освіти дорослих.....	107
<i>Самойленко В. В.</i> Методика удосконалення регіональної політики ринків праці.....	111
<i>Колодізева Т. О., Шевченко К. Є.</i> Оптимізація транспортного обслуговування ланцюгів поставок...	114
<i>Драчук Ю. З., Сав'юк Л. О.</i> Проблеми посткризового розвитку старопромислових регіонів Донбасу.....	118
<i>Ноняк М. В.</i> Етапи розробки стратегії організаційного розвитку телекомунікаційних підприємств ..	121
<i>Козлова І. М.</i> Реалізація інноваційних процесів у сфері управління персоналом.....	124
<i>Сігаєва Т. Є., Остріков В. О.</i> Підвищення ефективності логісичних процесів за рахунок вдосконалення комунікативної політики підприємства.....	127
<i>Сігаєва Т. Є., Альхімович О. О.</i> Шляхи удосконалення конкурентноспроможності підприємства.....	130
<i>Захаров В. А.</i> Якість операційного менеджменту .....	132
<i>Томах В. В.</i> Основні напрями забезпечення кадрової безпеки підприємства з урахуванням інноваційної складової в умовах економіки знань.....	135
<i>Timonin O., Vereshchagina H.</i> Theoretical approaches to cybernetization of management processes.....	138
<i>Мартиненко М. В., Лисиця Н. М.</i> Інноваційний розвиток професійної освіти за принципами безперервності та адаптивності.....	140
<i>Ларіна К. В.</i> Соціальні мережі як ефективний інструмент просування сучасного бізнесу.....	142

### **СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ:**

<b>НАЙКРАЩА ПРАКТИКА І НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ.....</b>	<b>145</b>
<i>Аграмакова Н. В., Фоміна О. О.</i> Проблема визначення поняття "соціальний захист" та його сутність.	146
<i>Ачкасова О. В.</i> Особливості формування системи мотивації персоналу з урахуванням стратегії підприємства.....	150
<i>Білоконенко Г. В.</i> Аутопсихологічний ресурс розвитку професійної самоефективності особистості..	152
<i>Боровиков О. В.</i> Двадцять років діяльності щодо подолання колективних трудових спорів та конфліктів в Україні.....	154
<i>Голубєв С. М.</i> Сутність та зміст соціалізації економіки .....	156
<i>Гончарова С. Ю.</i> Скринінг як технологія швидкого добору персоналу підприємства.....	159
<i>Дем'яненко А. А.</i> Класифікація загроз безпеки людського розвитку .....	162
<i>Єрмоленко О. А., Єрмоленко О. О.</i> Значення навчальної дисципліни "Управління конфліктами" для формування сучасного фахівця у сферах економіки і управління .....	164
<i>Іванісов О. В.</i> Міграція населення: закономірності, проблеми та шляхи їх вирішення.....	167
<i>Касьмін Д. С.</i> Типологічні наслідки впливу трудової міграції на економічний розвиток .....	170
<i>Лебединська О. С.</i> Переваги та недоліки формування креативних команд на підприємстві .....	172
<i>Лугова В. М.</i> Формування позитивної професійної Я-концепції працівника як умова його професійного розвитку .....	175
<i>Малюкіна А. О.</i> Понятійний апарат ринку знань .....	177
<i>Мишина С. В., Мишин О. Ю.</i> Сучасні методи антикризового управління персоналом на підприємстві .	179
<i>Писаревська Г. І.</i> Підвищення конкурентоспроможності персоналу сучасного підприємства.....	182
<i>Семенченко А. В.</i> Дослідження компонентів соціального пакету на підприємстві.....	185
<i>Семенченко А. В.</i> Планування персоналу як основна функція забезпечення кадрової безпеки на підприємстві.....	188
<i>Сотнікова Ю. В.</i> Теоретичні аспекти формування креативних кластерів в Україні .....	191
<i>Степанова Е. Р.</i> Психологія впливу: як досягти бажаного результату та не втратити персонал.....	194
<i>Чепель І. В.</i> Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу в Україні: теорія і практика.....	196
<i>Dimova N.</i> The role of the sales manager in the company.....	199

<b>СЕКЦІЯ 4. ТЕХНОЛОГІЇ ІВЕНТ-МЕНЕДЖМЕНТУ</b> .....	201
<i>Немашко К. Р.</i> Графічне моделювання як засіб планування івент-проекту .....	202
<i>Черноіванова Г. С.</i> Сутність інноваційної праці у професійній діяльності івент менеджера .....	204
<i>Близнюк Т. П.</i> Івент - менеджмент: вплив національної культури .....	206
<i>Кисельов С. В., Майстренко О. В.</i> Управління брендом закладу вищої освіти в умовах сучасної конкуренції .....	209
<i>Колесніченко А. О., Кінас І. О.</i> Організаційні аспекти проведення івенту. ....	212
<i>Котляр А. І., Немашко К. Р.</i> Технології обґрунтування й розробки заходів .....	215
<i>Нечипорук О. В.</i> Сутність поняття "івент-менеджмент" та особливості його розвитку в Україні .....	217
<i>Афанасьєва О. М.</i> Подієвий Public Rilation як інструмент формування іміджу компанії .....	220
<i>Кінас І. О.</i> Технології івент-менеджменту в розвитку сучасної науки .....	223
<i>Мазоренко О. В.</i> Соціальний захід як засіб реалізації концепції екологічної відповідальності підприємства .....	226
<i>Майстренко О. В.</i> Підходи ризик-менеджменту в івент-заходах .....	229
<b>СЕКЦІЯ 5. СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ МЕНЕДЖМЕНТУ</b> .....	232
<i>Алексєєнко І. І., Ткач Г. В.</i> Проектний підхід в управлінні методичною роботою в закладі дошкільної освіти .....	233
<i>Бацула Н. В., Кравченко Г. Ю.</i> Створення освітнього середовища закладу загальної середньої освіти як засобу управління професійним розвитком учителів початкової школи .....	236
<i>Борова Т. А., Задорова А. О.</i> Особливості інтерактивних методів навчання та їх можливості в контексті розвитку професійної компетентності майбутніх менеджерів .....	240
<i>Борщ М. В., Кравченко Г. Ю.</i> Використання технології тайм-менеджменту для підвищення ефективності управлінської діяльності керівника закладу дошкільної освіти .....	243
<i>Волобуєва М. М., Будянська В. А.</i> Управління освітнім процесом у закладах загальної середньої освіти на засадах здоров'язберігаючих технологій .....	246
<i>Глотова О. В.</i> Interactive lectures: teaching translation theory in the system of management training .....	249
<i>Головач М. Ю., Кравченко Г. Ю.</i> Створення умов інклюзивної освіти в закладах дошкільної освіти ...	252
<i>Гонтаренко І. С., Осьмачко С. А.</i> Розвиток навичок аудіювання на уроках англійської мови засобами інформаційно-комунікаційних технологій .....	255
<i>Гоу Кванденг</i> Перехід до персоналізованого навчання студентів та цифрового освітнього середовища у закладах вищої освіти (на прикладі КНР) .....	258
<i>Даниленко І. С., Будянська В. А.</i> Створення умов щодо підвищення мотивації педагогічного колективу в закладі загальної середньої освіти .....	260
<i>Дзінь Лань, Кравченко Г. Ю.</i> Research on the influence of college culture construction on college students' career development .....	263
<i>Зіненко О. М., Кравченко Г. Ю.</i> Організація діяльності в закладі дошкільної освіти на засадах акмеологічного підходу .....	267
<i>Котелевець О. О., Кравченко Г. Ю.</i> Формування юридичних знань інженерів-педагогів у процесі підвищення кваліфікації в закладах вищої освіти .....	270
<i>Кравченко О. В., Большукіна А. В.</i> Особливості управління процесом адаптації дітей до умов закладу дошкільної освіти .....	273
<i>Кресніна Ю. М., Рябова З. В.</i> Використання візуалізації інформації в управлінні закладом загальної середньої освіти .....	276
<i>Лазаренко Т. В., Бутковська Н. О.</i> Role of testing in educational process of higher educational institutions .....	279
<i>Лю Яньши, Кравченко Г. Ю.</i> Influence on the cultivation of crosscultural competence of bachelors of translation and interpreting .....	282

<i>Лю Мейхуань, Кравченко Г. Ю.</i> The influence and significance of cultural confidence: talents cultivation in institutions of higher education of P.R.China .....	286
<i>Пилаєва Т. В., Світова О. О.</i> Система управління відкритим університетом Великобританії .....	289
<i>Погорелова Т. Ю.</i> Теорія управління в освітніх системах .....	291
<i>Полежаєва О. В.</i> Innovative methods and technologies of teaching foreign languages.....	294
<i>Посмітна Ю. А., Галушко Н. А., Астахова М. С.</i> Модернізація підходів до організаційно-методичного супроводу інноваційної діяльності педагогів у закладах освіти .....	298
<i>Решетяк І. О., Олексенко О. О.</i> Сучасні методи навчання в процесі підготовки майбутніх менеджерів .....	302
<i>Савлюк С. В., Кравченко Г. Ю.</i> Вплив адаптивних технологій управління на формування професійної компетентності педагогічних працівників .....	305
<i>Самсоненко Н. І., Лютвієва Я. П.</i> Формування соціокультурної компетенції у студентів-менеджерів у процесі навчання іноземної мови .....	308
<i>Семенча Н. С., Астахова М. С.</i> Компетентність як концептуальна основа професійної кваліфікації керівника закладу освіти.....	311
<i>Стадник О. О., Кравченко Г. Ю.</i> Сучасні підходи до виявлення лідерських здібностей у керівників закладів загальної середньої освіти: теоретичний аспект.....	314
<i>Ткаченко А. М., Почуєва О. О.</i> Організація військово-патріотичного виховання на уроках захисту вітчизни та у позашкільний час.....	317
<i>Хлопова Л. Г., Кравченко Г. Ю.</i> Інноваційні підходи у формуванні позитивного іміджу закладу освіти .....	320
<i>Холодова А. А., Рябова З. В.</i> Впровадження проектних технологій відповідно до вимог нової української школи .....	323
<i>Цуй Лун</i> Тенденції розвитку фізичної культури в закладах освіти Китаю.....	325
<i>Chekhvatova O., Svitova O.</i> Future economists digital competence .....	328
<i>Zhang Kai</i> Research on the development of digital ability of college students under the condition of blended learning.....	330
<i>Чжан Ліан</i> Проблемы качества профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры в системе высшего образования Китая .....	334

## **СЕКЦІЯ 6. СУЧАСНІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ**

### **В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ .....**

<i>Денисова Т. В., Гребенікова О. В.</i> Обґрунтування системи індикаторів моніторингу фінансової стійкості банківської системи .....	337
<i>Lebedev S. S.</i> Applications of fuzzy decision making for evaluation of staff training resultats.....	340
<i>Stieranova K.</i> Analyst tasks in financial modeling.....	343
<i>Тыжненко А. Г.</i> Экономически корректные и некорректные решения систем линейных уравнений .....	345
<i>Афанасьєва Л. М.</i> Нелінійна динаміка інноваційного процесу в економічних системах .....	348
<i>Воронін А. В.</i> Динаміка ринкового середовища у системі «попит-пропозиція» .....	350
<i>Гулько О. В.</i> Управління логістичними процесами підприємства.....	352
<i>Zhelezniakova E., Zmiivska I.</i> Factors analysis affecting product sales.....	354
<i>Лебедева І. Л., Норік Л.О.</i> Курс долара та ціни: парадокс кореляційного зв'язку.....	356
<i>Малырецъ Л. М.</i> Розроблення частинних критеріїв в багатокритеріальних оптимізаційних задачах в економіці.....	359
<i>Martynova O.</i> Generalization of uncertainty conditions for modeling and decisionmaking in economy .....	361
<i>Місюра Є. Ю.</i> Математичне та комп'ютерне моделювання у транспортній логістиці.....	364
<i>Лебедева І. Л., Норік Л.О.</i> Застосування технології кластеризації в системі управління медичною галуззю України.....	366
<i>Рибалко А. П.</i> Функция розподілу для опису процесів низькотемпературної акустичної релаксації.....	369

<i>Silichova T. V.</i> Some aspects of workers' health insurance in the market .....	371
<i>Шевченко О. К., Жуков А. В.</i> Використання матричної гри в управлінні виробництвом .....	373
<i>Фат'янов Д. В.</i> Формування ознакового простору експортно-імпортного потенціалу підприємства .....	376

<b>СЕКЦІЯ 7. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ</b> .....	378
<i>Khalleeefah Ahmed Mohammed Saed</i> The features of the enterprise digital twin concept implementation within the organizing of the decision-making accounting and information support .....	379
<i>Безкоровайна Л. В.</i> Облікове забезпечення управління інвестиційною нерухомістю на підставі П(С)БО та МСФЗ .....	381
<i>Войтко В. В.</i> Обліково-аналітичне забезпечення оцінки гудвілу підприємства в умовах продажу ....	384
<i>Дікань Л. В., Шевченко І. О.</i> Особливості обліково-аналітичного забезпечення податкового контролю діяльності суб'єктів господарюванняй .....	387
<i>Жиліна Ю. П.</i> Формування обліково-аналітичної інформації в управлінні витратами підприємства	390
<i>Кожушко О. В.</i> Типологія завдань судово-економічної експертизи.....	392
<i>Кривцова Т. О.</i> Аудит фінансової звітності суб'єктів господарювання: теоретичні аспекти .....	395
<i>Кудіна О. М.</i> Облік фінансових результатів у страхових компаніях України .....	397
<i>Курган Н. В.</i> Дисконтування довгострокових заборгованостей підприємства за вимогами оновлених П(С)БО.....	400
<i>Лукін В. О., Малярєвський Ю. Д.</i> Вітчизняні джерела інтегрованої звітності .....	403
<i>Лядова Ю. О.</i> Внутрішній аудит і внутрішній контроль в системі державного фінансового контролю: теоретичний аспект.....	405
<i>Марачевська А. В.</i> Особливості організаційно-облікового забезпечення аутстафіngu персоналу в Україні.....	407
<i>Пасенко Н. С.</i> Обліково-аналітичне забезпечення реалізації готової продукції підприємства.....	410
<i>Пасічник І. Ю.</i> Обліково-інформаційне забезпечення управління сумнівною та безнадійною дебіторською заборгованістю .....	413
<i>Пилипенко А. А.</i> Розвиток обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління об'єднаннями корпоративних підприємств .....	415
<i>Пилипенко С. М.</i> Удосконалення системи контролінгу логістичної діяльності примислових підприємств .....	418
<i>Писарчук О. В.</i> Діяльність суб'єктів підприємництва та аналіз тенденцій розвитку .....	420
<i>Погрібняк Д. С.</i> Теоретичні положення організації бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств .....	422
<i>Прокопюшина О. В., Коптева О. В.</i> Концептуальні основи обліково-аналітичного забезпечення управління інноваційним підприємством .....	424
<i>Сатушева К. В.</i> Теоретичні основи запровадження актуарного обліку на вітчизняних підприємствах.....	428
<i>Собакар М. В.</i> Роль податкового обліку в стимулюванні ефективного використання нематеріальних активів.....	431
<i>Тирінов А. В.</i> Обліково-аналітичне забезпечення грантів як альтернативних джерел фінансування підприємств.....	434
<i>Фартушняк О. В.</i> Дисконтування дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства.....	438
<i>Часовнікова Ю. С.</i> Система обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством .....	440

УДК 336.6

## РОЛЬ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ В СТИМУЛЮВАННІ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Собакар Маргарита Вікторівна, аспірант, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна

**Анотація** — Розглянуто роль застосування податкових методів в стимулюванні інноваційної діяльності та використання нематеріальних активів. Наведено приклади міжнародного досвіду застосування податкових стимулів проведення НДДКР. Виявлено переваги застосування в податковому обліку нематеріальних активів прискорених методів амортизації.

**Ключові слова** — амортизація, інновації, нематеріальні активи, податкові пільги, податковий облік.

Сучасні світові тенденції становлення економіки знань вимагають від господарюючих суб'єктів застосування заходів щодо підвищення та використання інноваційного потенціалу. В таких умовах зростає роль нематеріальних активів, які є формою втілення інтелектуального капіталу та сприяють підвищенню ефективності діяльності та конкурентоспроможності підприємства. У зв'язку з цим стимулювання використання нематеріальних активів як складової підтримки інноваційної діяльності набуває особливої актуальності.

В більшості розвинутих країн запроваджено державні програми стимулювання інноваційної діяльності, що включають і стимулювання ефективного використання нематеріальних активів. Одними з елементів таких програм є застосування інструментів податкового регулювання для оптимізації витрат [3]. А з огляду на значні розбіжності показників економік України та країн ЄС щодо рівня інноваційного розвитку, наявності нематеріальних активів та капіталовкладень в них (рис. 1), проблема запровадження податкових стимулів для забезпечення ефективної системи оподаткування та

оптимізації витрат інноваційної діяльності набуває особливої актуальності [7].

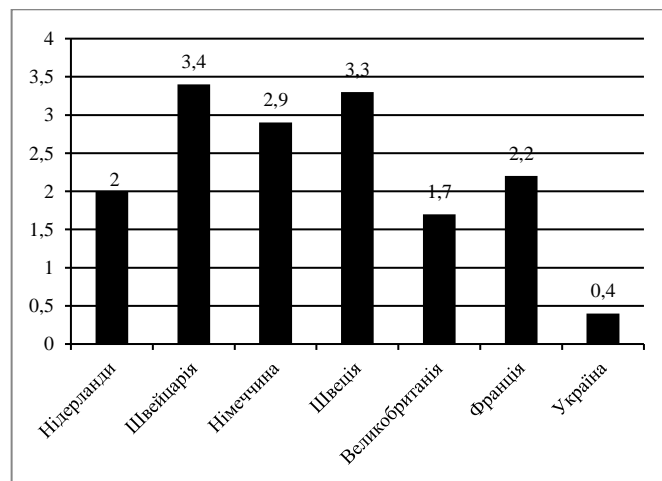


Рис. 1. Витрати на дослідження та розробки у 2019 році, % від ВВП

Податкові стимули, що можуть використовуватися в якості інструментів оптимізації витрат підприємства та вивільнення обігових коштів для інвестування в інноваційні заходи та створення нематеріальних активів підприємства в контексті інтелектуальної власності, включають податкові інструменти, спрямовані на доходи від інтелектуальної власності та витрати на інноваційну діяльність. Найбільш поширеним є використання податкових пільг з податку на додану вартість, податку на прибуток, мита, та податку на доходи фізичних осіб [4]. В розвинених країнах, які мають значний інноваційний потенціал, діють програми по оптимізації оподаткування. Тому, для забезпечення оптимальних умов розвитку бізнесу, Україні слід притримуватись зарубіжного досвіду.

Перша група податкових стимулів використання інтелектуальної власності, що є складовою нематеріальних активів



підприємства, пов'язана з податковим обліком доходів від їх використання. Основним способом оптимізації витрат є надання підприємствам пільг щодо зменшення оподаткованого доходу під час розрахунку податку на прибуток або звільнення від його сплати. Використання у процесі діяльності об'єктів інтелектуальної власності передбачає отримання винагород у вигляді роялті, які обліковуються як доходи підприємства. Тому з метою стимулювання використання нематеріальних активів у формі інтелектуальної власності та вивільнення оборотних коштів для господарської діяльності в ряді країн ЄС під час визначення оподаткованого доходу застосовуються пільги у вигляді часткового звільнення або зменшення ставки податку на дохід з роялті. В таких європейських країнах, як Угорщина, Швейцарія, Бельгія, до 80% доходу від використання інтелектуальної власності може не оподатковуватися. У Ірландії патентні доходи звільнюються від обкладення корпоративним податком, аналогом якого є діючий в Україні податок на прибуток [2]. А в Нідерландах функціонує система «Patent Box», що спрямована на заохочення компаній отримувати прибуток від своїх патентів за рахунок зменшення податку на прибуток [4].

Діюча політика оподаткування роялті в Україні не спрямована на підтримку та стимулювання розвитку вітчизняної інтелектуальної власності. Під час розрахунку обсягу податку на прибуток, роялті оподатковуються за ставкою 18 %, в той час як до доходів, отриманих нерезидентом із джерелом їх походження з України, в податковому обліку застосовується ставка 15 %. Тому для оптимізації витрат вітчизняні суб'єкти інтелектуальної діяльності мають реєструватися як власники авторського права в іноземній державі [5].

Практика іноземних країн щодо застосування податку на дохід від роялті відрізняється від вітчизняних норм оподаткування та розвивається в бік зниження ставки проценту для резидентів всередині країни: в Польщі ставка для резидентів становить 10 %, а для нерезидентів – 20 %, в

США – 15 % та 35 %, у Великобританії 24 % та 33 % відповідно [1].

Інший напрям використання податкових норм для розвитку інноваційної діяльності пов'язаний оподаткуванням витрат на інтелектуальну власність. До основних форм податкового стимулювання, що пов'язані з оподаткуванням витрат інноваційної та науково-технічної діяльності суб'єктів господарювання, відносяться [2]:

податковий кредит при понесенні витрат на проведення науково-технічних розробок (застосовується у 21 країні Європи);

зменшення бази оподаткування податком на прибуток шляхом додаткового списання витрат при здійсненні витрат на наукові дослідження та розробки (у 16 країнах Європи) та прискореної амортизації (у 13 країнах) [4].;

пільги зі сплати податку на додану вартість, мит, податку на доходи фізичних осіб тощо.

У Франції застосовується податкова пільга у вигляді податкового кредиту у розмірі 50% від загального обсягу витрат на проведення наукових досліджень, який призначений для компенсації витрат на науково-технічні дослідження.

У Великій Британії під час обліку витрат на науково-дослідні розробки застосовується підвищений коефіцієнт вирахування таких витрат з доходу: для малих і середніх підприємств податкова пільга становить 230% допустимих затрат, для великих підприємств – 130%.

В Польщі введений податковий кредит для діяльності з НДДКР, що передбачає [3]:

скасування прибуткового податку на інтелектуальну власність в компаніях,

податкове вирахування за вартість отримання патенту для малих і середніх підприємств,

збільшення кількості прийнятних витрат на R&D, які є податком.

Розглянуті способи управління витратами підприємства з використанням податкових інструментів стосуються загалом витрат на інноваційно-інтелектуальну діяльність.

Проте, міжнародний досвід оподаткування інноваційної діяльності включає пільги окремо щодо амортизації як окремого елемента витрат господарської діяльності, що впливає на формування фінансових результатів діяльності підприємства. В зазначеній сфері, використання нематеріальних активів стимулюється можливістю застосування прискореної амортизації, при чому величина амортизаційних відрахувань у перші роки використання нематеріальних активів буде більшою, що мінімізує величину податкових платежів, стимулює здійснювати придбання нематеріальних активів, створює фінансові умови для прискореного впровадження у виробництво нової техніки і технології.

Проте, перевага застосування прискорених методів амортизації над прямолінійним, що на даний момент застосовується в податковому обліку вітчизняних підприємств, полягає не лише у зниженні витрат, а і у врахуванні морального зносу, що сприяє більш ефективному та об'єктивному перенесенню вартості використаних нематеріальних активів на витрати підприємства. Нематеріальні активи найбільше зазнають морального зносу з усіх активів підприємства, що впливає і на їх знецінення [6]. Таким чином, прискорені методи амортизації страхують підприємство від швидкості морального зносу нематеріального активу.

Таким чином, для стимулювання розвитку інноваційної діяльності, активності підприємств з придбання та використання об'єктів нематеріальних активів можливо застосовувати заходи щодо податкового регулювання. Найбільш поширеними видами податкових інструментів, що використовуються для стимулювання інноваційної діяльності, є надання пільг щодо зменшення сплати деяких податків, порядку включення витрат та застосування різних норм амортизації. Врахування міжнародного досвіду з введення зазначених норм до

податкового обліку підприємств прямо вплине на стимулювання використання нематеріальних активів, дозволить мінімізувати податкові витрати підприємств та отримати додаткові ресурси для діяльності суб'єктів господарювання.

### Список використаної літератури

1. Вишневецький І. Справедливе оподаткування роялті в Україні – міф? / І. Вишневецький // Юрист&Закон. – 2018. - №18. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://uz.ligazakon.ua/ua/magazine\\_article/EA011534](http://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA011534)
2. Луніна І.О. Бюджетно-податкове стимулювання інноваційної діяльності в Україні / І.О. Луніна // Економіка і прогнозування. – 2016. – №1. – с. 41-55.
3. Мединська Т.В. Податкове стимулювання інноваційної діяльності в Україні та Польщі в умовах європейського вибору/ Т.В. Мединська, Р.Ю. Черевата // Економіка і суспільство. – 2017. – № 13. – с. 1149-1156.
4. Назукова Н. М. Податкове стимулювання інвестицій у контексті інноваційно-орієнтованого економічного зростання: європейський досвід та українські реалії / Н. М. Назукова // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. - № 6. – с. 14-21.
5. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Трофимчук В.Я. Використання інструментарію амортизаційної політики в системі фінансового управління підприємством / В.Я. Трофимчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12574/1/51\\_255-261\\_Vis\\_722\\_menegment.pdf](http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12574/1/51_255-261_Vis_722_menegment.pdf)
7. Global Competitiveness Report 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www3.weforum.org/docs/WEF\\_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf](http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf)

Автор

**Собакар Маргарита Вікторівна**, аспірант кафедри обліку і бізне-консалтингу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (rita.vikt@gmail.com).

Тези доповіді надійшли 15 січня 2020 року.

Опубліковано в авторській редакції.